

SCÉNÁŘ PRO VIDEO O VĚŘE ZMRHALOVÉ

Tým ZŠ Nerudova 1151, Jirkov, 5 žáků 9. třídy a pedagog

Daniela Ištoková, Melánie Berkiová, Daniel Jenč, Štěpán Vašek, David Yurkiv a Mgr. Veronika Karbanová

Znělka jingl

Obrázek - grafika

Jaké to muselo být v srpnu 1968, když vám je náct a objevíte se daleko od domova a od svých rodičů? To nám v našem vyprávění prozradila naše pamětnice. Paní Věra Zmrhalová narozená ... 4. listopadu 1954 v Chomutově.

Foto města a pamětnice

Paní Věra se ve 2 měsících přestěhovala s rodiči do Mostu, kde její rodiče pracovali v chemických závodech. V první třídě přišlo nečekaně překvapení v podobě uhelných prázdnin, které Mostecko zastihly.

00:00 – 00:53 Uhelné prázdniny v první třídě

Video paní Věry

Ale ty první, to vlastně jsem chodila úplně do první třídy a to bylo docela krutý, protože u nás na tom Mostecku se těžilo uhlí a my jsme ho neměli, v té třídě se topilo v kamnech, to ještě nebylo ústřední vytápění. Takže, když tam klesla teplota pod 15 stupňů, tak ten region vyhlásil, že budeme doma. Ještě chci říct, že v tu zimu jsem vyšla ze vchodu, z bytu, z baráku a zdálo se mi, že ty bariéry sněhu jsou nade mnou až jako, že to bylo tolik sněhu. Takže když jsme potom mohli být doma, nemuseli jsme do školy, tak jsme samozřejmě byli pořád venku, saně, boby jsme měli ručně dělaný. Ne ty plastový, ale ze dřeva.

V pubertě paní Věru ovlivnily reformy během pražského jara. Očekávala, že uvolněná situace v Československu zůstane a bude opravdu svobodná.

00:53 – 01:41 Reformy pražského jara zavanuly svobodou

Video paní Věry

To, co jsem slyšela doma, jak se rodiče bavili, tak říkali, že to bude lepší. Ta politická situace se uvolňovala. Už jsme nemuseli pořád papouškovat, když to tak řeknu, že se Sovětským svazem na věčné časy a že Komunistická strana je jediná a ta nejlepší. Tak to bylo takový jako fajn a uvolněnější. Člověk už se nemusel bát říct svůj názor. Ale bohužel po tom srpnu se to tak změnilo, že se to tak muselo striktně dodržovat, a ještě víc na to byl kladený důraz.

foto ze slibu jisker a foto v uniformě

V srpnu 1968 bylo paní Věře 14 let a i když nechtěla, tak se s rodiči dohodla, že odjede na pionýrský tábor. Jako většina dívek v jejím věku byla také Jiskra. –

slib s melodií kytara „Slibuji dnes přede všemi, jako jiskra jasná, chci žít pro svou krásnou zemi, aby byla šťastná“

foto v pionýrské uniformě ze slibu

Z pionýrského tábora, kde si paní Věra chtěla užít letní radovánky s kamarádkami se během jedné noci stala noční můra, na kterou do konce života nezapomene.

01:41 – 04:55 Okupace 1968 na pionýrském táboře

Video paní Věry

Přímo v tom srpnu jsem byla v pionýrském táboře, protože to byly prázdniny. Ráno nás vzbudili z rozhlasu, byl to pionýrský tábor stanový, ale mělo to ty podsádky. Vyšli jsme ven a mě to přišlo jak když jsem viděla filmy z druhé světové války, jak rozhlas volal o pomoc, když nás nacisti chtěli obsadit. Říkali, že nás napadlo 5 spojeneckých armád. Vjeli k nám tanky, létaly letadla a my jsme mysleli, že bude válka. Varovali, aby lidi zachovali klid, aby neodporovali. To byli většinou ruští vojáci, oni sami nevěděli vlastně proč tady jsou, že je sem poslali, že je tady kontrarevoluce, ale viděli, že tady nic nebylo. Tady byl klid a mír. Naši rodiče, kteří nás tam vyslali z Mostu běželi na ROH, které to tenkrát zajišťovalo a chtěli honem aby nás přivezli zpátky. Chtěli abychom byli u nich doma, aby nás měli u sebe.

Druhý den pro nás přijely autobusy a museli jsme jet domů. A po cestě, když jsme jeli, kolem té silnice, tak tam stáli zaparkovaný tanky snad každých 50 metrů. Nebylo to příjemné.

Když se paní Věra vrátila z tábora, byla jako všechny děti zvědavá na tanky, které se v Mostě shromažďovaly. Chtěla se s ostatními jít podívat, ale rodiče z toho nadšení nebyli. Nechtěli, aby se k nim přibližovala moc blízko.

04:55 – 05:55 Tanky u nás zůstaly mnohem déle

[Video paní Věry](#)

Když jeli zezdola tou silnicí, tak my jsme jako děti běžely k té silnici, protože jsme byli zvědavý, že jo. Chtěly jsme je vidět z blízka. Tak naši rodiče na nás volali z okna „Neutíkejte tam, půjdete se na ně podívat až odtud budou odjíždět“ No bohužel to trvalo x let, skoro 20 nebo 21 let.

V 60. a 70. letech bylo nejvíce oceňované, když nikdo nevyčínal a zařadil se do proudu. Nejdůležitější bylo být poslušný a dělat to, co se po něm chtělo.

05:55 – 06:45 Poslušnost v 60. a 70. letech

[Video paní Věry](#)

Byli jsme k tomu vychovávaní, poslušnost, nemít svůj názor moc, opakovat to co bylo daný. Mně to přišlo, jako že to je normální. Což potom samozřejmě věkem a tím dalším obratem u nás jsem zjistila, že to normální nebylo.

Velkou roli v dětství paní Věry hrál pionýr a s ním spojené prvomájové průvody. Dnes na ně vzpomíná jako na nutnost, kterou musela za minulého režimu plnit.

06:45 – 09:33 První máj

[Video paní Věry](#)

Každý první máj jsme museli slavit tím, že jsme šli do průvodu. Povinně. Celá třída, celá škola jsme se sešly u školy. To jsme si museli nejdřív vyrobit mávátko. Doma jsme museli všichni vyvěsit vlajky. Bohužel někdy byla ještě zima a my jsme museli jít v pionýrském kroji. To znamená, bílá košile, červený šátek pionýrské, holky měly sukýnku takovou tmavěmodrou, kluci měli tmavěmodrý kalhoty. No a někdy se bohužel stalo, že třeba ještě sněžilo a byla zima. A ten průvod trval 2 až 3 hodiny. Takže my vždycky pod ty bílé košile jsme si museli nacpat aspoň nějaký svetry, abychom to vůbec přežili, protože byla fakt taková zima, že to nešlo. Za náma třeba jely nějaké alegorické vozy, ale většinou to bylo v socialistickým duchu. Nebylo to nic zajímavého. Nás to nezajímalo.

V té době bylo normální, že k podání přihlášky se musel vyjádřit takzvaný uliční výbor. Kdo nedostal vyjádření nemohl jít studovat. Paní Věře pomohl nejen pionýr, ale i to, že byla nástěnkářka.

09:33 – 11:26 Razítko od uličního výboru“

[Video paní Věry](#)

Nevím, co to bylo za uliční výbor, ale ten o vás věděl všechno. Když jsem se hlásila na průmyslovku, musel mi dát vyjádření, jestli jsem správně socialisticky uvědomělá, jestli vůbec můžu jít studovat. Plno lidí tohleto ani nedostalo od toho uličního výboru a nemohli jít studovat. Museli jít hned pracovat třeba od těch 15 let.

Já jsem taky byla furt nástěnkářka vždycky ve třídě, takže jsem furt musela vystřihovat různé materiály.

Během roku 1989 vládl okolím skepticismus, zda to vše nedopadne stejně jako v roce 1968.

11:26 – 12:44 Rok 1989

[Video paní Věry](#)

Měla jsem jako radost z toho co se děje, ale protože jsem právě zažila ten 68 rok, tak jsem se docela bála, jestli zase se to nezvrtně a zase nás neutlumí. Že to dovolí někdo, aby se to tady změnilo. Fakt jsem z toho měla strach nejdřív. Tak jsem vyčkávala. Tak jsem se nezapojila moc. I když byly nějaký demonstrace na náměstí, nebo jsme nosili trikolóru, tak to jo, to jsem se k tomu hlásila. Ale že bych sama byla nějaký vůdčí typ to ne. Moje maminka mi říkala „Bůhví jak

to dopadne, víš jak to dopadlo v 68. Taky jsme měli takovou radost, že se to změní, že tady bude svoboda a demokracie a nebylo.“ Naštěstí to dopadlo.

12:44 – 13:18 Poselství pro mladší generace

[Video paní Věry](#)

Dnešním dětem, dnešním žákům, co jsou ve škole bych hrozně přála, aby to tady takhle zůstalo. Aby měli možnost mít říct co chtějí, mít svůj názor, studovat co chtějí.

[Příjemná hudba](#)

[Titulky](#)